

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),
a hová a lap szellemi részét megillető közlemények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
Egész évre 32 korona.
Félre 16 korona.
Negyedévre 8 korona.
Egy óra 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 22.

Egy négyszögcentiméternyi tér hirdetési ára 8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 kor.

Ngiltéri cikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

Az alkotmány csödjé.

++++

Kolozsvár, nov. 28.

A képviselők mentelmi joga felett immár tíz nap óta folyó vita eredménye azt a szomorú tényt mutatja, hogy a magyar alkotmány, jobban mondva a 67-es alap csödbe jutott. A képviselőházat és az ország közvéleményét ez idő szerint még mind foglalkoztató Nessi-ügy, nyilván mutatja, hogy nálunk az alkotmánynyal cinikus komédiát üznek, mert az alkotmányos kormányzás főtenyezője: a képviselőház, tehetetlenül áll szemben a hadsereggel. A végén pedig a nemzet huzza a rövidet az államban immár külön állami hatalmat gyakorló hadsereggel szemben.

Rég tudjuk és hangoztatjuk is, hogy Magyarország csak névleg alkotmányos ország, mert valahányszor alkotmányos jogunknak akarunk érvényt szerezni, akár a bécsi kormányzó körökkel, akár a katonasággal szemben, mindig igen fényes felsüléssel van részünk. Az ellenzék pedig beszél, meggyőző argumentumokkal igyekszik rámutatni a nemzet igazára, mialatt a kormány taktikát, csúri-csavarja az igazságot nyakát s a végén pedig a többség saját jól felfogott érdekében szavazatával szentesíti a kormány képtelen álláspontját.

De másfelől a királynak a 67-es törvényekben biztosított abszolútisztikus természetű jogai uralkodnak felettünk. Uralkodnak a parlament és a kormány felett is és ennél fogva a felség egyedüli és kizárólagos joggal bír a hadsereg vezénylete és belső szervezete tekintetében. Ebben beleszólása sem a kormánynak, sem a törvényhozó testületnek nincsen. A hadsereg tulkapásaival szemben nem véd meg tehát alkotmányunk, mert a hadsereg alkotmányunkon felül áll. És a mint számos példabizonyítja, a katonaságnál előforduló tulkapásokért, felelősségre vonni senkit sem lehet.

Ezt jól tudja minden katona s épen ezért nem sokat ad sem a kormánynak, sem a képviselő-testületnek. Ebben különös példát mutat Fejérváry tábornagyról is, a ki a Nessi ügyben kifejlődött vita keretében ugyancsak paczkázott az ellenzéki szónokokkal. A híres többség, a mindenre kapható többség pedig gyakori derűtséggel honorálta a temperamentumos minisztert, pedig még is meg kellett volna gondolni, hogy az alkotmányos miniszter őrigen híven képviselte az alkotmányon kívül álló katonai szellemet. Az a sürti közbeszólás, a lenéző modor, az a leczkértető tonus és az aczinikus pókhendiség, melylyel Fejérváry miniszter az ellenzéki szónokok alkotmányjogi fejtegetéseit zavarta, épen nem vált diszére annak a pártnak, a mely a jog, törvény és igazság jegyében született.

Hát hogyan tisztelje a hadnagy, vagy a kapitány, vagy az ezredes stb. a magyar nemzet alkotmányos jogait, a törvényhozó testület souverainitását akkor? mikor azt látja, hogy a tábornagyról ur csak úgy beszél a törvényhozó testület azon pártjával, a melyik nem esküszik a bécsi körök mindenhatóságára, mondandó úgy beszél e párt minden szónokával, mintha bakasorba állana valamenyny! Tegnap pedig nem kicsinylendő göggel jelentette, ki, hogy ő, a tábornagyról ur, csak előzékenységéből méltatja a Házat s ezzel együtt a Nessi ügyet arra, hogy foglalkozzék vele. Mikor pedig ezt a harcias kijelentését Rátkay László apasztrofálta és felhívta az elnök figyelmét, hogy a kegyelmes urat intse rendre és tiszteltetre a Ház iránt, akkor a miniszter egy bizonyos „Rückwärtzkonzentrirung“-gal sietett kimagyarázni magát. De azért egész beszédjével fényesen bizonyította be, hogy az az ügy, mely körül a tekintélyes jogi vélemények egész sokasága fűződött: neki Hekuba!

Hát ilyen a magyar parlament képe minden olyan úgynél, a mely a hadsereg, vagy az osztrák politikai érdek kérdésénél kerül napirendre. A nemzetnek, a parlamentnek nem lehet beleszólása. Ha a hadsereg érdeke, vagy a bécsi körök felfogása mást diktál, mint a magyar alkotmány vagy ennek elsőrendű tényezője a képviselőház, hát akkor beszélhetnek a képviselők akármennyit. Hivatkozhatnak jogra, törvényre, mert azt csak kaczagják. Irott malaszt, látszat az egész, a melyet azok a bizonyos és jól ismert körök semmibe nem vesznek.

A mentelmi jog, melyért a parlamentben a függetlenségi párt nemes elhatározó harcot vívott, nagy és fontos kelléke az alkotmányos életnek. Legalább is erre a nagy célra létesítették és ime most, midőn a katonaság ütközik bele, midőn a katonaság vágja arcza a magyar parlamentet az által, mert nem respektálja a képviselők mentelmi jogát, hát akkor se a kormány, se a többség nem mer piszszenni. Nem mer törvényben gyökerező alkotmányos jogunknak érvényt szerezni, hanem magyarázgat, mentségeket keres a bűnös számára, mivel a mi alkotmányunk igen gyöngye játékszere a bécsi köröknek, a melyet kényük és kedvük szerint vesznek elő, vagy löknek félre, épen úgy a hogy az érdekük diktálja.

Hát végződött bárhogy ez a hosszú nyújtott mentelmi vita az az egy bizonyos, hogy a nemzet előtt újra bizonyos lett az, hogy a magyar alkotmány teljesen csödbe jutott.

A katonai javaslatok ellen. Három vidéki város emelte újra föl tiltakozó szavát a katonai javaslatok ellen. Szeged törvényhatósága szerdai közgyűlésén egyhangulag határozta el, hogy az ujonczlétszám feleme-

lése és a póttartalékosok behívása iránti törvényjavaslatok ellen az országgyűléshez feliratot intéz. Debreczen ugyancsak a közgyűlésen mondotta ki, hogy Budapestnek a póttartalékosok behívása elleni átiratát pártolja és az ujonczlétszám felemelése ellen feliratot intéz a képviselőházhoz. Megmozdult Szentes város is. A függetlenség párt — mint lapunknak jelentik — e hó harminczadikán népgyűlést tart a katonai javaslatok, civillista felemelése ellen és az önálló vármegye terület mellett. A népgyűlésre Molnár Jenő képviselő több függetlenségi társával Szentestre utazik.

A t. Házból.

<

A mentelmi vita tegnap egész váratlanul véget ért s a mint azt már tegnap megírtuk, a többség a mentelmi bizottság jelentését fogadta el.

A zárszó jogával Olay Lajos élt, aki azt bizonyítja, hogy a katonaság veszedelmes az alkotmányra, veszedelmes az országra. Deák idejében tényleges katonák nem ültek miniszteri székekben, mert Deák ismerte ezt a veszedelmet. A honvédelmi miniszternek semmi a polgári törvény, neki csak a katonai szabályzatok imponálnak. A mentelmi jog a képviselőnek legfőbb kincse. — A mentelmi jog nélkül vége a Ház szuverenitásának. A képviselőnek a magánvétekezésért helyt kell állani, de nem szabad kiszolgáltatni a képviselőt, ha politikai ügyről van szó. Volt eset, hogy a mentelmi jog világosan meg lett sértve és a képviselőház mégse háborodott fel, mert közönséges bűnről volt szó. De politikai dologban nem tűrheti a képviselőház a mentelmi jog megsértését. Ebben az esetben kétségtelen, hogy a mentelmi jog megvan sértve. Kétségtelen, hogy a katonaság zaklatás célból idézte meg Nessi Pált. Aki e hazában él, magyarnak kell lennie. Ezt a katonák nem ismerik el. Fejérváry nem rajong Kossuthért, aki, hanem lett volna — ez a parlament sem lenne meg.

A katonák folyton tüntetnek a nemzet legnagyobb fia ellen. Kéri a Ház, fontolja meg, milyen jelentőségű lépés előtt állanak. Ne hagyják magukat a katonaságtól terrorizálni, hanem fogadják el a mentelmi bizottság kisebbbőségének a véleményét. (Tetszés a szélsőbaloldalon.)

Elnök berekesztettnek nyilvánítja a vitát és jelenti, hogy husz képviselő arra a kérdésre, vajon elfogadják-e a Ház a mentelmi bizottság javaslatát, vagy nem, névszerint való szavazást kért.

Elrendeli a névszerinti szavazást. Előbb azonban tíz percze fölfüggeszti az ülést.

Szünet után a „J“ betűnél megkezdik a névszerint való szavazást.

A szavazás eredménye a következő: Igennel, vagyis a mentelmi bizottság jelentésének elfogadása mellett szavazott 170 képviselő. Ellene szavazott 65 képviselő. Távol volt 213 képviselő. A többség tehát tudomásul vette a mentelmi bizottság többségének a véleményét.

Megjegyzések a „Felelet”-re.

++++

Tudomásul vettem, hogy lelkesedett és lelkesedik Krisztus „tisztá evangéliumáért.” Melyik a tisztá evangélium? Csak az lehet, melyet a Krisztus által rendelt hatalom tisztá szellemben az utolsó betűig híven megőrzött.

Hogy a reformatió „a merész idealismus zászlóját tüzte”, az az ő dolga.

Az evangélium embereknek hirdettét, a kereszténységet szülte, s nem a költők s idealisták szerését, illetve a rajongókat vagy ábrándozókat.

Krisztus egyháza az embert, mint embert tekinti, s arra tanít, hogy úgy éljük át e földi életet, hogy az örökké valókat el ne veszítsük. Ebben nincs merészség, hanem igazság, akár pápaszemmél, akár a nélkül vizsgáljuk.

Azt írja: „hogy valahányszor a vallásosság megcsappant, az egyház mindannyiszor futott új eszközök után.” Az egyház nem is az az evangéliumi termék, kiszáradt fügefá; hanem termékeny, terebélyes fa, melyben élet, erő van, időről-időre új sarjakat hajt, virágokkal ékeskedik, s meghozza gyümölcsét az örök életre.

Ha szemérvethető az egyháznak, hogy „új” eszközökkel harcol, új bajok elen, ép oly joggal vethetőnek szemére a stratiának, hogy miért fejleszti, tökéletesíti időről-időre fegyverneműit, hogy a hazát sikeresebben megvédelmezhesse?

Különbönmű nem is új, hanem inkább a régi eszközökhöz folyamodik az egyház, midőn az apostolok, vértanúk, hitvallók példáját és az első keresztények hitbuzgóságát tárja fel híveinek követésül.

A „Történeti Hazugságok” könyvére vonatkozólag irhatom, hogy annak szerzője nem temetéssel foglalkozik, hanem komoly historikus, ki a Magyar Tudományos Akadémia, történelmi kutatásai, széleskörű tudománya folytán akadémiai tagnak választott.

X. Leó Öszentségéről, amit írtam, megírtam.

XIII. Leó Pápa Öszentségéről — „kinek könyve az „Index”-be került — megjegyezhetik magának, hogy az egyház, melyet pedig a szabadság stb. üldözőjeként tüntetett fel, még sem oly zsarnok, mert ime 1874-ben megírja, 1875-ben Indexbe kerül (?) Pecci műve, s már 1878-ban pápává választják a „szabadgondolkodót”.

Nagyon helyesen írja: „hogy a reformatiót csak azok írték meg, kiket lelkiileg testileg szabadabb tett”.

Hát e jótékonykészség nagyon kőtes. Maguk a reformátorok sem voltak tisztában; így pl. Luther megbánta, — látva a féktelenséget — de szégyelte visszacsinálni a reformatiót. Ismeretes Melancthon válasza anyja azon kérdésére: hogy őv melyik valásban maradjon, hogy üdvözöljön az újban vagy a régiiben? „Az újban élni könnyebb, a régiiben meghalni jobb” volt a válasz. Folyó hó 22-én, több, előkelő, budapesti lap közölte Campello Henrik gróf római lelkész esetét, ki ezeltől 20 évvel apostaltál s fel is vitte „püspökség”, s azóta a legnagyobb erőfeszítéssel dolgozott a protestantizmus érdekében. De a lelkiismeret szava végre is győzött, 72 éves korában visszatért az egyházba.

Végül örömmel jelzem, hogy m. t. Uram nem kell, hogy reám várakozzék, mert én — talán még előbb, mint kedves Uram — a hit s honszeretlet lobogója alatt működtem s működöm. Istenért, Hazáért, Királyért!

Isten velünk!

Ákosfalvi.

TÁRCZA.

Modern asszonyok.

Irta:

Dominusz Ede.

(Az érem másik oldala.) *

(... meszsze szálong a férfi lángos, világokat üel, multan jövendő mereng tekintete, de a jelenlét titkába csak asszony hat be. Amaz bátran itél a külső életről, ez a szív érzeteit méri s gyöngéd keble első meghittje a serkenő, eget lejáró szerelemnek ...)

Kisfaludy Károly.

A nő szépség. Minden embernek, — férfiaknak és nőknek egyaránt, — kell bizonyos értékkel bírnia. A férfiaknak és a nőknek erkölcsi szempontból megítélt értéke lényegesen különbözik egymástól s ez sok tekintetben a nőemancipáció nehézségeinek okait is feltűnteti.

A férfiaknak némely tulajdonságai a nőknél visszahatást, sőt nem ritkán, ellen-szenvet is keltenek. És ez természetes, met a férfi erejével, bátorágával hat, ellenben nők szellemünk kifejlődése, szeinek varázsa tekintete taglejtéseik harmonikus különféleségével avagy éppen kedves egyszerűségükkel bájoznak el. Az utóbbit különösen azért becsüljük nagyra, mert forrása a szívből fakad, mert legszebb virága, legszebb ékessége a szerénység. Általában pedig a nőknek a legnagyobb, legerősebb fegyverük a szépségük, de nem a mesterkelt, *

*) L. az Ellenzék f. é. 209. számát.

hanem a természetes szépség! A szép nő a természet költeménye, melyet maga Isten szerzett, midőn jókedvében beállott poétának. Remek öszszhang, nagyszerű hatás és gyönyörűség öszszpontosul az igazi nő szépségben. Oly hatalom, oly fegyver ez kezükben, mellyel az emberiség s főképp a férfiak sorsát intézik.

Engem ugyan nem hódít meg feltétlenül csak a szépség, én a kellemet is keresem, mi a hölgyeknél ugyanaz, a mi a rózsza illata. A szép rózsza illat nélkül hatásatlan, de a kevésbbé szép rózsza is tetszetős, ha illatos. Egy nő szépsége csak akkor igaz és tökéletes, ha az, a mit mond: szellemes, a mit tesz: telve van kellemmel és chikkel, öltözkö is a jó izlés és elegancia netovábbja legyen. Mit ér a nő szépsége, ha nincsen benne élet. A milói Venus is szép, pedig csak egy hideg márványkő.

A nők öszinte naivságában, természetességében is van némi varázsa, bűbáj. Csi-szolatlan modoruk hasonlít a félig kinyitott, de le nem szakított ibolyához. Kedvesek, bájosak és kellemesek az ilyen asszonyok, kiknek egész életük abból áll, hogy fehér s rózsaszínű ujjakkal a szerelmi bonyodalmaik aranyos szálait szövögessék. Filigrán asszonyok, hasonlóan az elkényeztetett arat fehér cicákhoz, melyek félig behunyt szemmel s boldog megelégedéssel dorombolnak a seccsiósi házi tűzhelyeken: a *journa*knak melegeben.

Az egyszerű természetes naivság jobban tetszik, mint a mesterkelt bőbeszédűség. A szerény, nyárias, öszinte és fesztelen modoru asszonyok inkább meghódítják a férfiakat, mint a fennhéjázó büszke, kétszínű, ravasz, képmutató, hű és affektált modorú, mert ha a nők mesterséges eszközök-

kel vadásszák a jóhatást, gyakran ellenkező eredményt érnek el vele. Egy művelt úri nő sohasem árulja el, hogy a nők szeretnek sokat fecsegni, nem akar feltűnni, hanem előbb megfigyeli, mi illik, mi jó s szép, s csak azután cselekszik.

Igaza van annak, ki a szerelmet mondja az első szépitő szernek, melyet az első nő használt. A paradicsomi kígyónak szavaiban kellett lenni valami csábítónak, midőn azt mondá Évának, hogy egyék a tudás fájának gyümölcséből, mert erre kifejlett a nő szépsége és kinyitlak szeméi. De kinyitlak szeméi Ádámnak is.

A nők többnyire szükségét érzik annak, hogy gyöngédségüknek tárgya legyen, azért megragadnak minden lehető alkalmat, hogy valakit szeretettel halmozzanak el.

A női szívről mondja koszos regényírénk, Jókai: — „Lehet-e tudni, mit morog a tenger örökös hullámzása, mit rejte magában annak sötétzöld mélysége; ki lehet-e találni, mi lakik egy asszonyi szívbén?” ...

A nők joga.

Közkeletű, de nagyfontosságú a nők egyenjogusultságának s ebből kifolyólag a nők szabadságának kérdése.

Mi a szabadság általában? Kiindulva a művelt világ mai előrehaladt álláspontjából, könnyen megtaláljuk a jog széles körében az egyéni szabadság fogalmát.

Értjük alatta az embernek összes jogait, melyekkel úgy rendelkezik (a törvények korlátain belül), a mint esze kívánja. Mert mindenki, — férfi, nő egyaránt, — követheti magának azt, a mi lehet egy emberé. De a szabadság által megszerzett hatalommal tulságos felhasználása, főleg a

nőkre gyakran veszélyes lehet. A nők nagyon nehezen mondanak le a már egyszer élvezett hatalomról, még akkor is, ha nemesebb célok kényszerítik őket arra, hogy emberi kötelességükhöz, szent feladataikhoz híven kiirtsák keblükből leghatalmasabb „én”-jüket: az önzést. Nehezen teszik, mert oly meggyőződéstől kell megválniok, mely belső érzelmeikkel már összeforrt. Nehezebb dolog valamiről lemondani, mint valamihez hozzá szokni.

(Vége köv.)

LADY VALE.

Angolból fordította: AMICA.

(Folytatás.) (66.) XX.

— De hogy került oda? Azon este mi történt? Ki az a borzasztó ember, aki őt oda rejtette? — kérde lady Geraldin.

— Az a borzasztó ember nem tartozik a rosszféle emberek közé — válaszolá Kingston mosolyogva és leült. Nem kétlem — folytatta — hogy ő egy nagy gazember volt valamikor, de Russellle szembe rendkívül jól viselte magát és Ponsonbyt pompásan lefőzte.

— Tehát Ponsonbnyak a közreműködésével történt? — kérde Kóra villogó tekintettel.

— Nagyon is azzal! Weston kisasszony bámulusos pontossággal elaltatta a dolgot. Ponsonbnyak az volt a célja, hogy Russellt elhárítsa az utból és megakadályozza, hogy ismét ide jöjjön. Előbb szépszerével próbálta, midőn az nem sikerült, felbérelte ezt a Watchet nevű embert, aki kint nyugaton ősmert, hol ők valami piszkos dologban, mint cimborák együtt működtek, felbérelte, hogy jöjjön ide a kém szerepet játszani és az ő eszközöként működni.

— Watchet olyanféle ember, aki pénzért majdnem mindent képes megtenni. De

azért neki is megvan a becsületéről és ember-ségről a maga törvénye. Ponsonbnyak ez volt a terve — hogy ha Russell ismét ide talál jönni, míg a Weston kisasszonnyal való házassága felett a legesélyesebb bizonytalanság volt, őt minden áron vissza kell at-tól tartani, hogy az apátság ládyaikkal találkozzék és valahova el kell rejtteni egész addig, míg Ponsonby a saját célját keresztül vitte.

Kóra helybenhagyólag bólitott a fejével mert mindez az ő elméletének a megerősítése volt.

— Nos, tehát, hogy a hosszú történetet jehetőleg összevonjam, Watchett lejtő ide a kém szerepét játszani, a ficzkónak sok ügyessége van, mindenféle forrásból információkat szerezni — miután olyan éber szemé és füle van mint egy vörös indiánnak. Watchett tudta, hogy én mikor mentem Valton udvarba és azt rögtön tudatta Ponsonbyal. Ez a hír lehozta őt ide egy nappal előbb az én és Russell megérkezésünk előtt; de suttomba tartotta magát, a Watchet kifejezése szerint es nem engedte, hogy őt a faluban lássák. — O el volt arra készülve, hogy Russell velem vissza fog jönni és folytonosan leste a házamat. A kolgozó szobám nyitott ablaka alatt volt midőn Russell a történetét elbeszélte és hallotta tervünket, hogy ő tényleg látogatást az apátságba, hova ő azon emlékezetes estén nemokára elindult.

— Igen — ezt én mind értem! — mondá Kóra. De most szeretném tudni, hogy ők mit akartak Russellle csinálni miután a hatalmukba kerítették. Egy pillanatilag sem tudom elhinni, hogy Ponsonby olyan boldog lett volna, hogy őt itt próbálja tartani.

— Ebben igaza van kegyednek — válaszolá Kingston. Az volt a tervük, hogy őt Londonba vigyék és ottan teljesen a Ponsonby felügyelete alatt fogságban tartsák. De Watchett, a világnak ezen a részén baran-golva és kutatva, véletlenül a régi malomra bukkant és megjegyezte annak az alkatos voltát. — Ő nem szerette Ponsonbyt és azt gondolta, hogy sokkal előnyösebb munkát

mivel azok nincsenek függésben központi telepektől, el lehet őket adni. Akár melyik megfelelő nyomtató helyi érdekű vasút felhasználhatja őket a személyforgalom élénkítésére s az üzem gazdaságosabbá tételére.

De ne menjünk ilyen messze. Még nincs motor-kocsi üzem, villamos telepünk sincsen.

S ha elgondoljuk a *mulatt*, a melyben „nincs öröm”, borongó kétkedéssel kellene a *jódozó* tekintenünk, a melyben „nincs remény”...

Ámde a mikor a tudás feladja a reményt, a szeretet még bizik és hisz. A szeretet egy különleges fajtája, a mely Kolozsvár közönségében nem igen nyilatkozik meg, a *helyi hazaszeretet*, *lokalpatriotizmus* kell, hogy megerősödjék, s akkor lesz motoros-vasúti közlekedés, lesz villamos telep is, s lesz Kolozsvár az, aminek lennie hagyományos hívatása volna, lesz az ország második fővárosa.

F. L.

A székelység állapotnyesztése.

Pálffy Gyula állatorvos figyelemre méltó kis füzetet írt a fenti czim alatt. Mutatványul közöljük belőle:

A legelőtész.

Mig a sulybeli gyarapodás az istállón intenzív takarmányozással aránytalanul nő, addig a szabad legelőn sokkal kevesebb táptértékű füvön legelősző állat a friss és üdítő levegőn teste előnyeinek gyarapítására, az erőmunka kifejtésére jobban átkonnyítja azt.

A kemény hídalon álló, zászóhoz láncolt állat egykedvűen és unottan kérdőzi, vagy mondjuk általánosságban, emészt meg a neki nyújtott kitűnő táptértékű takarmányt, de a szabad mozgás hiánya miatt csontozata, izmai és ináltsága nem éri el azt a szilárdságot, azt a rugókönységet és azt az acéloságot, a mit a puha legelőn játszadozó állat ér el.

Amott látjuk a mézárós pénzt, mig itt a legelők nagy hiánya miatt kevés pénzre van kilátásunk, mert igas állatok nevelése, feltételeinek hiányában már-már lehetséges.

A tervbe vett és a tagosítási eljárás átalakítását célzó művelet mindenesetre fog ezeken a viszonyokon javítani, de mert annak oly gyors keresztvitelre alik remélni, addig is az erdei legelőtész célirányosabb átalakítása volna igen üdvös eljárás.

A közel napokban egy kiváló szakavatott erdész, Berendy Béla m. kir. erdőmester tolla által kikerült munka akadt a kezembe „A legelőtész kérdése” czimen. Mohón kaptam a világlátott szakember művét, mert nem rokonias eszmék a kérdés felől régebbi idő óta rajzanak fejében.

Ekkor gondoltam arra, hogy a havasi u. n. kaszálókatt kellene valamiképpen hasznosabbá tenni, megfélelő erdőterületek fájának riktálásával és fő fűmágykeveréssel elvetésével.

Berendy Béla erdőmester ur nagyon helyesen rámutatott arra, hogy a fák árnyékában növekvő fű, bár ugyanaz, mint a szabad rét füve, nélkülözvén a nap közvetlen melegét, nem aromatikussá fűvek azok és ezért nem szívesen eszi meg a marha.

Az ilyen havasi legelők, esetleg kaszálók a folyton száradó és hulladó talaj, bükk és fenyő stb. fák leveleivel, meg avarlepetekkel el. Az alul sűrűlő csevevél fű a kasza éle alatt letarolódik és így nagyon is sovány takarmányt jut azoknak a jobb sorsra érdemes hasznos állatoknak.

„Sem erdő, sem legelő nélkül el nem lehetünk, tehát annak a gyakorlati kérdésnek a megoldása előtt állunk, hogy miképp segítünk a legelőszűkületen anélkül, hogy erdőpusztítást elkerüljünk.”

Hivatkozott szakférfi szerint „a közép és magas hegységeken rendszeren van feltétlen erdőtalaj, feltétlen legelőtalaj és van fás, bokros legelő, ahol a fás képletek csoportokban változnak.

Az absolute legelő talaj egész terjedelmével

végezhetne ha Russellt a saját kezei között tartja egész addig, mig világosan látja, hogy mit csináljon; tehát egy napon sikerült neki a régi léposokot összetakolni, aztán felment és a padozatot a csapó ajtó megcsinálta, készleteket szerzett be és ágyamut. De miután a köthetőséget elkészítette, a léposokot — a mint kegyeteket látták — félre vetette — mert nem kívánta, hogy hollété a kutató szemek felfedezék.

Ügyes és élelmes ember! — jegyzé meg Kórá. Nekem tetszik. De kérem folytassa. Mi történt azon este?

Ponsonby értesítette társát a történetéről, azt mondta neki, hogy készen tartja magát és az alkalmas pillanatra vele várakozzék az erdőben. Az volt a tervük, hogy hátulról leütik Russellt és elbódítják és hogy Ponsonby aztán egyenesen a vonatra üljön, hogy Londonban az általa kismélt helyet elkészítse, még Watchet, a cselőzvényűk áldozatát az általa megbeszélte módon — mely nagyon hasonlított a Weston kisasszony által gyanított tervhez — Londonba szállítja.

De, midőn Ponsonby az állomásra sietett és Watchet egyedül maradt Russelllel, a kit leölt és a ki bódult és tehetetlenül fektet el, azt felelőre és miután az esésnek minden nyomát gondosan megsemmisítette, elvitte őt a malomba. Ott minden készen volt és ügyesen felvitte őt abba a szobába melyben ma este voltam és úgy találtam, hogy az nem volt nagyon kényelmetlen. Ottan levelezte és lefektette az ágyba és aztán csendesen meghányta vetette a fejében a dolgot.

— Egész ez ideig nem volt oka Russell iránt érdeklődni, csak arra gondolt, hogy mennyi hasznát húzhat ebből a műveletből és folytassa e hogy a Ponsonby eszköze maradjon vagy jobb lesz ha a saját számlájára dolgozik.

Ó kapott pénzt Ponsonbytól és az még többet is ígért, ha a művelet jó sikerrel lesz keresztül vevve, de ő nem nagyon bízott a

mében fűvet teremni van hivatva és így az mint legelő is, mivelendő. A patakok mentén, köves száraz meredeken a fásítás, mig a fák és bokrok által szétlő védett lankasabb területeken a legelő, illetve kaszálók volna berendezendők — mert a mint Berendy ur mondja: a havasi legelők fűvét nem a nap heve, hanem igenis elsősorban a szél szárítja ki. Az alföldi legelők gyepét a kora tavaszi szél, tehát amikor a nap sugarai nem érik függőlegesen — szárítja ki, úgy szólván elperszeli, de ha megszárad a szél, egy pár napi eső és meleg után ismét zöldülni kezd. A szelmentes területeken üdőbb a növényzet is, mert a növényi nedvet nincs ami elvonja.

Sok igazság az, hogy a hol a növényzetnek a szél ellen állandó küzdelmet kell folytatni, ott az degenerálódik.

Főtörésvénus tehát oda kell irányuljon, hogy védjük a legelőket a kiszáradás ellen. Ezt pedig úgy érhetjük el, ha legelőterületeinket alkalmas módon a szél irányában ültetett fákkal és bokrokkal szegélyezzük, mely fák a harmat képződését is elősegítik és így üdítőleg hatnak a növényzetre.

Az ilyen fásítások a legelő állatokat is védik szélől, vihartól, de egyuttal jó delelő helyül is szolgálnak, mig esetleg beárnyékolják a forrásokat is.

Amig a tagosítási eljárás megváltoztatásától a közös legelő tagosítatlanul hagyását várjuk el, addig a ligetes nagy berkes legelőknél létesítésével nagyot lendíthetünk a székelység állattenyésztésén.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a rengeteg erdőterülettel bíró birtokos vajmi csekély hasznót kap az erdeje után, mig ha erdőgazdaságot üz állattenyésztéssel, akár a ligetes legelők bérbeadásával karöltve tette-messzebb jövedelem fog befolyjni. De mert a székelő nép is jó részben állattenyésztéssel és állatpásztorlással foglalkozik évszázadok óta, ettől az ősi foglalkozástól elvonni, talán nagy nehézségbe is ütköznék.

Csikvármegyének területe közel 21%-át képezi a legelő, ahol a veszteség 180,000 k. hold legelőnél közel egy millió korona, mert ennek a vármegyének 40%-a erdő.

Ilyen és ehhez hasonló viszonyok sürgetik a Székelység mezőgazdasági életében megoldani a legelő-kérdést, minek szerencsés keresztül-vitelében rejlik a székelő nép boldogulása feltételének egyik alapköve.

LEVELEK.

A felvinczi orsz. gyűl. képviselő-választás utójátéka.

Köveán, nov. 25.

Az „Ellenzék” t. olvasói emlékeztethetnek, hogy ez évi február havi egyik számában — a tényeknek megfelelően — azt írtam, hogy a nagy, illetve háromszoros többséggel megválasztott Miksa Imre orsz. gyűl. képviselő ellen az ellenfél *csendőri brutális* asszisztenciának keresgélte és erőszakosgatta ki a petícióját beadott okokat, melyektől legkevésbé sem félünk, tudatában a már megejtett vizsgálatnak. És speciális eseteket is hoztam föl, melyek elég vastagon rávallanak csakugyan a rendőri önkénykedésre.

A csendőrség megsértése érezvén magát, a kolozsvári m. kir. csendőrpáncsnok által sajtó utján elkövetett rágalmozásért bünyűi keresetet provokált ellenem, mely hasznos és szorgos és szigorú vizsgálat után a kolozsvári kir. ítélőtáblának 1758—1902. II. számú jogerős végzésével nyert befejezést.

Az igazat megvallva igen óhajtottam volna, hogy ezen kellemetlen ügyben a bíróság ítélezhetett volna s nekem nyílt volna engedtetett volna arra, hogy bizonyítsam. Mert kerületünk 29 községéből gyűjtöttem is be annyi és oly finom adatokat, hogy a tisztelt olvasó és hallgató közönségnek lett volna miben gyönyörködni.

De az intéző körök jobbnak látták agyonfolytani az ügyet s a bíróságok is tisztán látván az ellenemi méltatlan zaklatást: beszüntették ellenem a további eljárást.

Megtörtént ugyan az, hogy a tordai kir. törvényszéknek 2298—1902. II. szám alatti feloldó határozatát a tordai kir. ügyészség megfolyamadt tisztelői kifolyólag — vagy tán a csendőrpáncsnokság iránt ér-

zett illedelemből, de siker nélkül, mert a tordai kir. törvényszéknek részrehajlatlan és nem érdek, vagy érdembajhászatra alapított humánus intézkedését a kolozsvári kir. ítélőtábla is teljesen magáévá tevén s megtoldva még azt a magas kir. Kuria 67 számú döntvényével, eljárásom helyes és igaz voltát acceptálta.

Elég hozzá, hogy megszünt az ellenemi hajszá. De fennmarad egy nyílt kérdés! Engem alaptalanul bevádoltak; csaknem egy évig hatóságok és bíróságok előtt meghurcoltak; adataim gyűjtésére kényszerítve becsületesen meg is költöttem.

Hát én alázatos tisztelettel megköszönve a horribile vádlást, meghurcolást és megköltetést, mehetek a széllal versenyt??? Vagy alaptalan vádlásért viszont panaszt emeljek Szent Habakuk ellen?? Vagy ki ellen??

Ellenben, ha a vádlás igazolást nyert volna: én bezzeg kukurigoltam volna legalább 6 hónapig a Friedrichék társaságában s legalább ezer korona bünyűi eljárásai költséget tártak volna kopasz fejemre.

Most már köszönöm meg, hogy egy alaptalan vádlás miatt egy évig hurcolva és költségeire 500 koronát kiadva szívhatom tovább azt az áldott levegőt, melyet az én drágalatos zsandáram szivogatnak, minden megtorlás és megtorolhatás nélkül.

Hát ez, kérem szeretettel, még sem járja!!

A magyar törvényhozás kodifikálhatná a bpts §-ait úgy ezen, mint az én esetemhez hasonlatos és gyakori esetekből kifolyólag olyatén formán, hogy nemcsak egyes személyek, de hatóságok se bünyűileg panaszkodhassanak, *megtorolhatás nélkül*. Mert mostani nyomorult állapotaink között: *könnyű Nekik*, de elég baj az a megzaklatott, meghurcolt és megköltetett szegény *individuumoknak*!!

De mely alázatlansággal mégis tisztelettel megkérdem a m. kir. Igazságügyi Miniszter ur ó excellentiájától, ha megtorlásra utom-módon nincs és kártérítéssel sem léphetek fel, kifizeti meg 500 koronát költségeimet, a kincstár, vagy a zsandárparancsnokság?!! mert a bíróságok egy fityinget sem kifizáltak nekem.

Nagy Miklós.

Hó. Szerencsétlenség a bányában.

V.-Hungad, nov. 27.

Folyó hó 26. éjjel egész Hunyadmegyében 2—3 cm. vastag hó esett le és ezzel kezdetét vette a tél. A levegő enyhé s egészbe véve tűrhető lenne, ha a hegyek körül előjövő metsző hideg szél nem zavarná ilykor.

Gyalár községben f. hó 15-én éjjel a vasérc bányája egyik tárója beomlott és 4 olasz munkást maga alá temetett 2-öt megmentettek a törmelék közül. 2. 16-ig alatt volt még nem sikerült kiszabadítani halva. 17-re virradó a más 2 is meghalt. A bányakapitányságtól egy biztos kiszállt a szerencsétlenség megvizsgálására.

Vilmos császár beszéde.

A rágalmozó sajtó ellen.

Vilmos császár személyesen jelent meg Krupp temetésén.

Elutazása előtt a pályaudvar várótermében maga köré gyűjtötte a Krupp-gyár igazgatóságát és a gyári munkások képviselőit és a következő beszédet intézte hozzájuk:

„Ugy érzem, hogy meg kell mondanom önöknek, mennyire meghatótt az elhunytak halála. Ugyanazt a fájdalmat fejeztem ki önöknek általam a császárné, a ki azt Krupp-nak már írásban is kifejezte. Feleségemmel együtt gyakran élveztem Krupp házának vendég szeretetét és szívesen fogadtam olykor szeretetreméltóságukat. Évek folytán viszonyunk úgy alakult, hogy a megboldogult és háza barátjának valhattam magamat. Ez okból nem mulasztattam el, hogy megjelenjek a mai gyásznapra, kötelességemnek tartván, hogy barát u özvegyének és leányainak oldalán álljak. Azok a különös körülmények, a melyek ezt a szomorú eseményt kísérték, egyuttal arra késztettek, hogy mint a német birodalom feje jelenjek

Ó nem kérdészködött és nem kívánt semmit.

— Ma történt először, hogy a felkelés és mozgás kívánságának az érzetével ébredt fel és a ruhát az ágya mellett látva, a Watehett távollétében felöltözött.

De valószínűleg túlerőltette magát vagy elsédült, mert elvesztette az öntudatát és világos, hogy ájultam fektet, de a ruhában — ugyan azokban, melyekben megtámadták és Tommy a félhomályban és az ablakon keresztül látva őt, nagyon természetes, hogy őt halottnak hitte.” A többi tudják.

Még csak annyi mondani valóm van, hogy nincs ok rá a miért ne tudnám őt már holnap reggel a házamhoz vagy ide visszahozni.

— Hozza ide! — mondá lady Vale. Kingston, maga gyakran el van foglalva és mi mindnyáján oly szívesen ápolnánk őt! Florenen nem mondott semmit, de a szemei ragyogtak. Kórá hirtelen felállott és azt mondá —

Igen — úgy lesz legjobban. És most ideje, hogy elmenjenek. Azonban Kingston ur, mielőtt ő ide jönne és abba a malomba kívánnak menni önnel, hogy őt lássam. Ugy lesz legjobban ő red és mindnyájunkra.

Azután és különös kifejezéssel szép arcán Florencehez fordult — azután — azután édesem, Russell a magáé!

XXI.

— Fiacskám, mondok magának valamit — maga olyan csinos és egy kicsitét magát, hogy többet nem érzem magamat magához illő társnak! — Ma jobb szállásba viszik.

— Russell igazi vonzalommal nézett annak az embernek az arcára, aki oly gyöngédséggel segítette őt felöltöztetni, mint egy asszony és mind a két nagy kezét megfogta és hosszú fehér ujjával barátságosan megszorította.

(Folyt. következik.)

meg itt és a német császár pajzsát tartsam az elhunyt háza és emléke fölé.

A ki az elhunytat közelebről ismerte, tudta, milyen finom érzésű és érzékeny természettel volt megáldva s hogy ez lehetett az egyetlen támadó pont, a melyen halálisan lehetett őt megsebezni. Hozzáférhetetlen tisztaságának lett áldozata. Olyan tettet követtek el német földön, oly aljas és alávaló tettet, a mely minden szívet megregettetett és minden német hazafinak az egész néplélek esett gyalázat miatt való szegény pirját kergette arcába. Egy törölmszett német embert, a ki mindig csak másokért élt, a ki mindig csak a haza javát és mindenekelőtt munkásainak javát tartotta szem előtt, megtámadták becsületében. Ez a tett a maga következményeivel nem egyéb, mint gyilkosság. Mert nincs különbség a között, a ki *mérget kever másnak italába és a között, a ki szerkesztőjei irodájának biztos felelősként ragalmának megsebzésével nevétől és az ezzel előidézett lelkifájdalommal megöli. Ki volt az, ki e gyalázatos tettet barátunkon véghez vitte? Emberek, a kiket eddig németeknek tekintettünk, de a kik most méltatlanok erre a névre, emberek a német munkásosztályból, a mely oly végtelen sokat köszönhet Krupp-nak s a melyből ma Essen-utczán ezren inettek bucsut könnyes szemmel jötevojük korpójának.*

Kemény telek.

A régi időben.

Most, hogy beköszöntött a tél és az idő-jások szerint hideg téle van kilátás, nem lesz érdeketlen, ha kivonatilag közöljük azokat a régi krónikákban található feljegyzéseket, amelyek kemény telekre vonatkoznak. 860-ban Kr. u. az Adria befagyott. Velenében 20 fok volt a hideg. — Cremonától a Pó befagyott a tengerig, a Rhone szintén. A tízes olasz borok még a pincében is megfagytak. — 1234-ben nemcsak a Pó és Rhone befagyott be, de Velenében átellenben terheskocikkal jártak a befagyott tengeren. — 1236-ban és 1290-ban a Duna és Rajna egész hosszában befagyott és 1305-ben a Rhone és valamennyi francia folyó jéppánczállt volt boritva. 1324-ben ismét valamennyi olasz és francia folyó be volt fagyva, nemkülönben 1325-ben, mikor is a tél oly kemény volt, hogy az emberek gyalog és lóháton jártak át Dániából Lübeckbe. 1364-ben a Rhone úgy befagyott, hogy a legnagyobb terhekkal lehetett rajta közlekedni. — 1407-ben már november 21-én beállt a tél Párisban s oly kemény tél volt, hogy a parlament jegyzője — bár közel ült a tüzhöz — a végzéseket nem jegyezhetette, mert ráfagyott a tinta a tollára. Monstralet után ezt a nagy téleket nevezték sokáig és 70 napig tartott. — 1408-ban az egész Duna befagyott, de még Dánia és Norvégia közt a tenger is — 1422-ben ismét roppant szigorú tél volt, de 1434-ben még kegyetlenebb lehetett, mert Párisban már december elején beállt, teljes négy hónapig tartott. — 1460-ban sem lehetett valami kellemes, mert a Rhone, nemcsak a Duna, két hónapokon át volt befagyva, de ugy látszik 1486. tele tultett elődjén, mert Flandriában a bort baltával vágya osztogatták a katonaságnak. — 1493-ban a génauai öböl decemberben két napig volt befagyva, ami egyike a legtrikább eseteknek. Olaszországban mindenütt tüzet kellett gyújtani a lakosságk, hogy meg ne fagyjon. — 1507-ben a marseillei kikötő is befagyott, még pedig már szeptember 16-án, Szent Eutémia napján. Ugyanezkor három láb magas hó esett. — 1544-ben baltával vágya „mérték” a bort Franciaországban a nagy fagy miatt. — 1565-ben és 68-ban a Rhone vastagon befagyott s 1571-ben a diffrancia folyókat is jégkéreg borította. — 1594-ben nemcsak Marseillén, hanem Velenéznél is befagyott a tenger. 1599-ben roppant fagy volt és rengeteg sok hó esett. A fagy június végéig tartott s juniustól decembe-ig nem esett az eső.

Menyasszony szöktetés a templomból.

A hoppon maradt vőlegény.

Különös eset történt hétfőn délelőtt Sztarcsova törontási szerb községben, ahol egy menyasszonyt közvetlenül az esküvő után a templomból szöktetett meg. A különös esetről az alábbi részleteket írják:

Sztarcsova Lázának a leánya a menyasszony, akinek állandó udvarlója volt Petrovics Dusan. A leány szüleinek nem volt kifogásuk a leány ellen, de mert közben egy gazdag kőr jelentkezett Bosznias Rádó személyében, a szülők kényszerítették a leányt, hogy ehhez menjen feleségül.

A leány engedett a szülők akaratának és készült az esküvőre. Titokban azonban volt imádójával, Petrovicsal megbeszéltek, hogy megszöknek. A szökési terv nagynehezen és csak akkor volt már végrehajtható, amikor az esküvő megtörtént.

Az esküvőre ugyanis a násznép kicsin kísért a menyasszonyt s az első kocsi, melyen a menyasszony ült, Petrovics egyik barátja volt. Petrovics megkérte az ő jó barátját, hogy ő hajtassa a lovakat, hadd vigye ő haza a menyasszonyt. Mikor a templomból a násznép kijött s a menyasszony elősnek szállott a kocsi, Petrovics a lovak közé vágott és elvágtatott a menyasszonnyal, nagy támlatúra a vőlegénynek, aki szintén fel akart szállni a kocsi.

A násznép üldözöbe vette a szökevényeket, de azoknak sikerült elmenekülni s még az éjjel üresen kitudték vissza a kocsi, a szerelmek pedig elrejtőztek s eddig nem is akadtak nyomukra. A lakodalmat mégis megtartották, de menyasszony nélkül.

Egyleti élet.

Értesítés. A kolozsvári ev. ref. egyház presbyteriuma folyó hó 29-én (szombat) d. u. 5 órakor — a rendes helyen — gyűlést tart. Tárgyak: 1. A f. j. érdeklődés eladása. 2. Az egyházi adó beszedésének ügye. 3. Folyó ügyek.

Az *erdélyi méhészt egylet* a mt. választmányi tagjait tisztelettel kérem, hogy folyó hó nov. 29-én — szombat — este 6 órakor szokásos helyiségünkben tartandó ülésen megjelenjen méltóztatassanak. Főtárgyja lesznek a gyűlésnek: a közlekedő közgyűlésre való készüldés és a szokásos „téli tanulmányi estélyezések” beindítása. Kolozsvárt, 1902. nov. 27. Szentgyörgyi Lajos egyt. főtitkár.

SZÍNHÁZ.

(Halálós csend.)

Jose Echegaray új darabát jelent meg Magyarországon, a hol a kritikusok állítása szerint a temperamentumos spanyol író drámáit a legrokonszenvesebben fogadják. A budapesti nemzeti színházban csak most mutatták be a „Halálós csend”-et s ime a mi színházunk is már előadta, a mi meglepő változást jelent az eddig szokásos eljárás tekintetében.

Ennek a darabnak különben alig van meséje. Mindaz, a mi körül a szenvedélyek izzásba jönnek, lobognak, és megtörnek már régen, a színpadon kívül történt meg s Echegaray most csak ezzel a történettel mozgásba hozza az ő telivér spanyol alakjait. A színpadon azt látjuk, hogy donna Augustias valamely megrázó esemény befolyása alatt áll. Ideges, nyugtalan, szeszélyes s egész viselkedésen látszik, hogy lelkivilága fel van dula. Mindazon által szereti Raymundot, a kitől viszont ép oly szenvedélyvel szeretetik, de odaadó vonzalmuk dacára a is donna Augustias kétségbeesett lemondással zokogja, hogy:

— Nem lehetek a tied Raymundo!

— Neked titkod van Augustiasom sóhajta keserű szívvel Raymundo, de hiába kutatja, kérdi hába rimánkodik és hiába követel, mert Augustias hallgat. Titka szent, a mit nem akar elárulni.

De e közben Echegaray kedvencz témája a nagy Galeottó szírnőra kél. A társaságban sztozni kezdik, hogy Augustias családjában becsületesség történt, a melynek feltját a leány is viseli.

— Mit tartozik az rád, ha valaki becsutelen, ha te tisztá és becsutetes vagy, kiált fel Raymundo?

De Augustias mindez nem vigasztalja s továbbra is a kinos a bizonytalan helyzet maradt közöttük. Am ekkor a dráma celekvényét egyszerre gyors mozgásba hozza Raymundo vetélytársa don Gennaro, a kinek házassági ajánlatát a leány megvetéssel utasítja vissza. Gennaro egyszerre fellázad és azt kiáltja feléje, hogy a társaságban egy Gloria nevű leányról, a te unoka testvéréről beszélik, hogy folt esett a tisztaságán, de én tudom, hogy Gloria Augustias. Az a becsutelen leány te vagy!

Erre a szenvedélyek tombolása egyszerre tör ki. Augustias többé nem akar titkolózni. Ha ugy tudják, hogy ő a becsutelen ám legyen. Nem védekezni ellene. Raymundo nem hiszi még, csak azt látja, hogy szíve szerelmét sértették. Ezt a sérelmet ugy boszulja meg, hogy karon fogva viszi kedvesét a termekben a mulató társaság elé, hogy lássák, mennyire nem hisz a pletykában. De végre maga Augustias is azt mondja, hogy ő becsutelen. Most már Raymundo vergődik a kinok alatt s mig kedvesét arra kéri, hogy mentseget keressen, Gennaroval párbajt vívni kész. Az óra üt és Raymundo a párbaj színelére siet. De ismét arra kéri kedvesét, a kit mindennek dacára lelkenek egész szenvedélyvel szeret, hogy fedezze fel titkát.

— Majd ha beteg leszek és haldoklom, jój el hozzám és megfogom mondani.

— És ha én halok meg? kérdé Raymundo.

Akkor is majd elmondom halálós ágyadnál.

Ezzel Raymundo még csókot kér szerelmétől és siet megverekedni Gennaroval, a kit meggyőzhetne ugyan, de szándékosan a kardjába rohan. Raymundot haláson sirtve viszik kedvese lakására.

— Tudod miért jöttem? — nyögi a sebesült.

És ekkor Augustias elmonja, hogy anyjának légyottja volt szeretőjével, a mit besugtak atyjának. Ő véletlenül megtudta a dolgot s nehogy édes anyját, atyja tetten érve megölje: ő előre sietett, anyját elrejtette s az atyja így felesége helyett leányát találta a csábitónál. Feleségét megölte volna, de leányáért párbajt vívott s ekkor a csábitó őt ölte meg.

A haldokló Raymundo most győződik meg kedvese ártatlanságáról.

Enyém vagy enyém szuttogja s aztán élettelenül össze esik. Most már megörzi a titkot, a szent titkot, mely az anya becsületét védi. Ime a halálós csend.

Echegaray ezt a tárgyat dolgozta fel az ő írói egyéniségének érdekességével. A spanyol temperamentum, tiz, szenvedély ugy lobog alakjaiban, mint a délví izzó napugár. Már tudjuk, mert hiszen a pletyka társaság már az első felvonásban tudunkra adta — hogy mi körül forog a drámai celekvény, de Echegaray, a színpadi effektusok mestere ugy vezeti az összeütközés szálait, hogy szinte meglep s csattanó fordulatával izgalmat tartja mindvégig a néző lelkét.

A darab érdekességét a jó előadás is fokozta. Tólvölgyi Magt (Augustias) és Szakács (Raymundo) legtöbb jelenésükben művészi magaslaton állottak. Tólvölgyi a szenvedélyesebb jeleneteknél, kissé pergette a szókat, a mi sokat ártott a színpadi beszéd tisztaságának, de általában véve sok bensőségességgel és megrázó erővel játszta szerepét. Szakács szintén nagy hatással exequálta Raymundot. Szentgyörgyi egy agg tábornok szerepében nyújtott pompás alakot. Gondos játékkal szolgáltak rá elismerésünkre Pap Mihály, Szegő, Tompa, Palotai Piroksa, Hege-düs Szerafin és Laczkó Aranka.

A darabot, mely határozott sikert aratott, ma ismétlik.

A vén bakancsos és fia a huszár.
Vasárnap délutáni előadásra íránt élénk érdeklődés nyilvánul a tanuló ifjuság körében. A népszínmű főalakját, a vén bakát Szentgyörgyi játssza. A jeles művészek ez egyik legkiválóbb alkíttása. Lidit Szabó Mariska, s a darab komikus szerepét, Friczit Mátrai játssza.

*

Loute. A jövő hét másorának legnagyobb érdekessége a Loute bemutatója lesz. Ez a kazagató, pompás bohózat, mely a Víg-színház másorát hetek óta dominálja, nálunk is nagy sikerre számíthat. A Loute három főszerepét T. Halmi Margit, Kassai és Megyeri igazgató játssza.

MINDENFÉLE.

— nov. 28.

— **Hegyescsamlás a Fellegvár oldalán.** A kolozsvári Fellegvár oldalán a sziklatömbök után eredtek lefelé. A fétürlől lefolyó víz folyton oldja azokat a homokágyakat, a melyekkel óriási sziklatömbök az anyakhöz megkehtős laza kötélekkel rögzítve vannak, vagy a melyeken ülnek.

Szombaton d. u. 1/4 órákor az oldal középső részén **csuszni kezdett egy több métermázsás** sziklatömb. Nem csuszhatott messze. Megakadt Prekup Dániel hordár tulajdonát képező Közép oldal 16. szám alatt levő házának falában. Miután nem indult nagy erővel, csak a fél fedelet zuzta be s megállt, egyéb baj nem történt. Majd ha egy háta mögött levő másik tömb is megindul s meglöki, a mire alapos kilátás van, akkor összeroppanja az alatta levő kis kátyavárt, s agyon fog ütni utjában minden házat, mindeu lakót és legördül a Szamosba. Mind-ez csak annyi változást fog előidézni, hogy néhány család fölve kevesebb fog naponta a munkára menni, s a rendőrségnek is és a bonczatani intézetnek is pár napig sürgős dolga akad. A rendőrség most még korainak is tartja foglalkozni ez apró kérdéssel. Bevárja az alaposabb katasztrófát, hogy akkor végezheszen tömegesebb munkát. Szombaton bejelentették a sziklaszusást, de még maig is ott fekszik az, nem jutott észébe senkinek, hogy azt eltávolítsa. Érdekes a dologban az, hogy a *szemmel láthatólag közelgő* veszélyt bejelentették előre a városnak még október 12-én. Akkor fel is vették. Október 21-én sürgető írásbeli kérest adtak be. Mindez ideig azonban a főkapitányi hivatalban elintézni szükségesnek nem látták.

Már mostan számot vethet minden lakó a Fellegvári uton, valamint a Sánczoldalon a lelkevel. Jól lesz elkészíteni a végrendeleteket. Azoknak a szikladaraboknak a hegyoldalon maradásuk eszentul nincs. Hónapok s esetleg napok kérdése csupán s egyenkint le fognak szépen gördülni.

A szépitő egylet bezzeg okosan cselekedett. Azzal kezdte az Erzsébet ut munkáját, hogy nagy gonddal és vigyázzattal lezsedték a követek. Sőt a hidat is eltérve a város által megállapított tervről, biztos helyre állították. A nyári színház közelében ezt is agyoncsapta volna egy szikladarab.

Ma délben a szépitő egylet elnöksége kint járt. A tarthatatlan állapotokat konstaltta. Szomoruan tapasztalta azt is, hogy a rendőrség itt nem intézkedik.

Még Deák Pál főkapitánysága alatt le-sodort a zápor egy viskót. Lakóját maga alá temette. A mentők ásták ki az öreg napzámóst. A szépitő egylet áírt. Kérte, hogy az üresen maradt területet a város vegye számba. A szépitő egyletet gondozásával bizza meg. A rendőrség többszöri sürgetés után sem tette. Ma már elfoglalták és beépítették a területet engedély nélkül.

— **A néprajzi muzeum és a köz-ség.** Nyílt kérés Szvacsiná Géza kir. tanácsos, polgármesterhez.

Nagyságos Polgármester Ur!

Azt olvastam annak idején, mikor az EKE-vel a Mátyás házra nézve szerződés kötöttek, hogy a néprajzi muzeumot köteles lesz az egylet hetenkint két napon át díjtalanul, 3 napon át pedig mérsékelt díjért a köz-ség részére nyitva tartani. Miután a megnyitás óta két hónap telt el, belépő díjat pedig mindenkitől minden nap egyformán szednek, azt a kérdést intézem a polgármester urhoz, hogy a díjtalan és kedvezményes napokat ki fogja kihirdetni, hol és mikor? A szerződés ellenére eddig szedett belépő díjakat vissza fogják-e fizetni és hol, kinél lehet a pénz átvétele végetti jelentkezni?

Egy városi polgár.

— **A kolozsvári önkéntes tűzoltó egylet gyűlése.** Tegnapelőtt gyűlést tartott a kolozsvári önk. tűzoltó egylet parancsnoksága. A gyűlésen több egyleti ügyet intéztek el. Parancsnok panaszosan jelenté, hogy a város részéről a törvényhatóság által megszavazott anyagi támogatás ügye elintézést még nem nyert. Az egylet parancsnokainak jelentése alapján kimondatik, hogy szigorú örkődés történjék afölött, hogy a színház tűzbiztonságát semmi se veszélyeztesse. E célból öltözökben s minden helyiségben a dohányzás, cigarettázás, szivarozás szigoruan tiltandó. Jelentést tettek, hogy az állami ianítóképző-intézet növénydekinek a tűzoltászatban való kiképzése folyamathba van téve. Örvendetesen vétették tudomásul. A tűzoltászati elméleti és gyakorlati tanfolyamok is állandó részvétellel megtartatnak.

— **Szent György szobra.** Kincsos Kolozsvár hajdani művészi dícsőségét hirdető Szent György szobor nemsokára állani fog Kolozsvár város egyik terén. A szobrot, melynek természetesen nagysága gipsz min-tázza látható az erdélyi muzeumban, már érezbe öntik. E tárgyban az alábbi meghívót adta ki dr. Haller Károly:

Fölmerült a terv, hogy Kolozsvár szülöttei: Kolozsvári Márton és György szobrászok által 1873-ban készített Szent György lovas szobra érezbeöntve Kolozsvár valamelyik arra alkalmas helyén felállíttassék.

E terv megvalósítása érdekében czimet mint városunk társadalmi és közéletének egyik színterévé tényszerűt a f. hó 30-án délelőtt 11 órákor a városház közgyűlési termében tartandó értekezleten való szíves megjelenésre kérem.

Kolozsvár, 1092 nov. 20.

Dr. Haller Károly.

A város, mint említettük, 1000 koronát szavazott meg a szobor céljaira. A gyűlésen ugy halljuk, dr. Posta Béla az egyetem tudós tanára fogja ismertetni a szobrot.

— **Bazár.** A téli mulatságok között mindig első helyen szokott lenni, a karácsonyi bazár, melyet a Mária Valéria árvaház buzgó választmányja rendez. Az idei is már megkezdte a rendezés fárásztó munkáját — hogy az árvák részére mentől nagyobb bevételt biztosítson, mert e szerencsétlenek száma napról-napra nő s az egylet szűk anyagi viszonyai nem tudják kielégíteni még a legszükségesebbeket sem. A közönség, mely minden alkalommal meghozta a maga áldozatát e humanus ügynek, bizonyára ezuttal is tömeges megjelenésével fogja honorálni a Mária Valéria egylet buzgolkodását. Változatos műsorral kezkeskednek Szvacsiná Gézáé és dr. Ováry Kelemenné urasszonyok, kik a hangversenyek összeállításán most fáradoznak.

— **Népkönyha.** A magyar vörös kereszt egylet Kolozsvár városi választmányára által fenntartott népkönyha f. évi december 1-én — hétfőn — d. e. 11 órákor megnyitattik.

E naptól kezdve — a tél folyamán — a kerületi kapitányi hivatalokból kapott igazolványokat előmutató szegényeknek, valamint a kir. tanfelügyelőség által kijelölt szegény iskolás gyermekeknek ingyen ebéd és kenyér fog kiosztatni.

Habár Kolozsvár városa, rendes évi segélyével hathatósan támogatja ezen valóban humanus intézményt, mégis hogy ez áldásos működését minél nagyobb mérvben gyakorolhassa, minél több éhező szegénynek nyomorán enyhíthessen, a népkönyha bizottság a nagyközönség pártfogására is számít, kérve, hogy kiki tehetsége szerint járuljon adományával a fenntartáshoz.

Úgy pénz, mint természetbeni adományokat köszönettel átvesz a felügyelő bizottság, naponta d. e. 11—12 óráig a népkönyha Mester utcai helyiségében és azokról a hirdapokban időről-időre nyilvánosan is elszámol. Kolozsvárt, 1902. november 27. Az elnökség.

— **Az egyetemi ifjuság mozgalma.** Mint lapunk tegnapi számában is jeleztük, az egyetemi ifjuság holnap d. u. 6 órákor a Központi Egyetem II. számú jogi tantermében általános ifjusági közgyűlést tart, melynek tárgyai a magyar iskolahajó létesítésének érdekében indított mozgalom támogatása, a párbajjelenes liga megalakítása és a napokban újja szervezett Népegyetem intézményének ismertetése.

Örömmel látjuk egyetemünk ifjuságának a nemes eszmék megvalósításáért sikra szállását, s hisszük is, hogy azok a szép czélok, melyek elérésére a mozgalom megindult, nem fognak megvalósíttatlanul maradni.

Az „Egyetemi Kör“, mint a mely a mozgalmat megindította, nagyon helyesen tette, hogy a kezébe vette az ifjuság bevezetését a társadalmi munkába, mert minden bizonynyal az ifjuság is hivatva van arra, hogy a magyar nemzeti eszmék czélok megvalósításáért küzdő társadalom munkájából magának részt kérjen és részt kívánjon.

A gyűlésen — mely iránt általánosan is érdeklődés — előadóként *Ady* Lajos az E. K. elnöke, *Szánthó* Vitus az E. K. főtitkára, *Benke* Antal az E. K. alelnöke és dr. *György* János a Népegyetem elnöke szerepelnek.

A magyar iskola hajó létesítésének kérdését az ifjuságnak okvetlen magának kellett tennie, mert hogy az egető szükségé lett, azt talán szükségtelen fejtegetnünk is.

A párbaj ellenes liga hivatva lesz az ifjuság körében annyira elharapózott félszeregséget mérsékelni; eddig is hiányát éreztük ennek a fontos egyesülésnek de úgy látszik, hogy egyetemünk ifjusága belátva szövetkezés szükségét a mozgalom ez iránt — nagyon helyesen — megindította.

A Népegyetem szintén egy oly szociálalísta szempontból fontos kérdés, melynek ismertetése nagyon is áldásos eredményeket teremthet akkor, mikor a művelt nyugat az University Extension megalakításával iránynt mutatott a föld népének oktatására, tanítására.

Üdvözljük tehát az ifjuság mozgalmat, s kívánjuk, hogy szavuk pusztában elküldött szónak ne maradjon.

A gyűlésre, mely az előjelekből nagyon néposnek ígérkezik, e helyen is felhívjuk Egyetemünk ifjuságának figyelmét.

— **Tűz a boltban.** A tegnapi esti tűz a Biásini Sándor boltjában, mint azt hiteles szemtanu elmondja, a következőképen keletkezhetett. A nappal összegyűlt és leszorított papír részeket boltzárs előtt összeseprik és egy zsákba gyűjtik, hogy onnan, a mikor az a zsák megtelt, hazaszállítsák. Egy ilyen zsákot tettek le tegnapi a pincze lépcsőjére olyan helyre, hol az minden tekintetben teljes biztonságban lehetett. Nagyon valószínű, hogy velaki zárás előtt égő szivar véget dobott le a földre, melyről az összegyűlt papírt összeseperték s az égő szivar meggyújtván a papírhulladékok, senyvedett, füstölgett mindaddig, míg az utcán őrt álló rendőr (dicsőretésre váljék e ritka erény) észrevette s kellő intézkedés után a megérkezett tűzoltóság a bajt elhárította. A zsáktól mi sem gyulhatott meg, mert mint hulladék kellő biztonságba volt helyezve, tehát nem Biásini Sándor az oka, hogy boltjában újra tűz volt, mert ilyesmire számítani, mint ahogy e tűz keletkezett, per absurdum lehetetlenség és nemcsak Biásini Sándornál, de bárkinél megtörténhetik, aminthogy meg is történt. Ezért a tűzért nem lehet Biásini Sándort, városunk ez általánosan ismert és tisztelt polgárát okozni, mert meglehet győződni bármikor, hogy a boltban teljes rend van, balesetnek pedig akárhogyvan is, de mindnyájan kivagyunk téve. Minden esetre szükséges, hogy ezen szűk helyiségben ama nagy forgalom mellett a legmesszebb menő határokig terjedő óvintézkedések történjenek.

— **Felolvasás.** A M. D. E. felolvasási cziklusának mult heti fényes bevezetése után dr. Erdélyi Károly, a róm. kath. főgimnázium kiválóan képzett igazgatója tartott szerdán d. u. „Olvasás és műveltség“ czim-mel szabad előadást. Kell-e olvasnunk és mit olvassunk, hogy lelkünket valóban művelté tehessük? Ez a két, mindig érdekeltő kérdés emelkedett ki a rendkívül nagy olvasottságról tanuskodó, emelkedett hanggu, mely vallásosság és hazafiságtól tündöklő előadás tartalmából. A történelem legkivá-

lóbb alakjai foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy vajjon szükséges-e az olvasás és jó hatása van áltában az emberiségre? Rous-sean, Renan, Schiller, Goethe mondták ki különböző alakban azt, hogy a műveltség, a civilizáció ártott az emberiségnek, s az olvasás nem való különösen az alsóbb néposztálynak. De nem mutat-e a történelem számtalan példát arra nézve, hogy a nép gyermekei nagyokká lettek, magasatos eszmékert hirdettek és egész kor szellemét átalakították? Szabad-e tehát elzárni utját a művelődésnek és ezzel egyült az olvasásnak? Olvasson mindenki, de mit? Mivel évenként 200,000-re tehető azon művek száma, melyek a könyvpiaczon megjelennek, s mivel e nagy számból kis százalék az igazán értékes, ki kell válogatnunk azon műveket, melyekkel műveltségünknek tesztünk szolgálatot. Legyen: mindenkinek imakönyve, mert ezt olvasva, elmélyedünk, magunkba szállunk, magasatos gondolataink ébrednek, s fölül emelkedünk a mindennapiasságon. Olvassuk hazánk és a világirodalom remekeit, mert ezekből tanulunk szent eszméket és legyen legkedvesebb olvasmányaink egyike a történelem, mely megantit lelkesülni, Istent, hazát és embertársainkat mélyen szeretni. Olvassa továbbá mindenki a szakmájába vágó munkákat is és különösen ne hagyja soha figyelmen kívül azon, évenként megjelenő rövidleteket, melyek az újabb kor vívmányairól szólnak. Végül igyekezzünk az olvasás utján elsajátított ismeretek között harmóniát létesíteni, mert csak így leszünk lelkiileg igazán műveltek, így tökéletesedünk és közölédünk magasabb emberi rendeltetésünkhez.

A mindvégig gyönyörűen szerkesztett, magas stílu előadást szépszámu közönség hallgatta végig folyton feszülő figyelemmel s őszinte tetszésének zajos ovációban adott kifejezést.

— **A sajtókönyv hiányosságai.** Már egy párszor megmondtuk, hogy a sajtókönyv arra való, hogy a hivatását, rendeltetését ne szolgáltassa. Pedig úgy tudjuk, hogy a rendőrségi barnafedelű könyvnek az a rendeltetése, a mint azt az első oldalon adott főkapitányi irat körvonalazza, hogy nekünk, a sajtó munkásainak segítségül legyen munkánkban s a nagyközönséget érdeklő híradásokkal szolgáltassa — a közt. Eléddig ebbeli hivatásának semmi nyomát nem tapasztaltuk, ha csak azt nem, hogy lelkiismeretesen beszámol minden elvesztet pincsikutyáról, részeg ember garázdálkodásáról, s hogy bősávu vitába bocsátkozik olyas mizeriákról, melyek itt-ott a sajtóban felszínre vetődnek. Nem rójjuk meg, hogy néha napok multán kerülnek be egyes dolgok, a melyek méltán számíthatnak a közönség érdeklődésére — a sajtókönyvbe. De legalább bekerülnek. Csak arról a fejedlen átlapotról ejtünk szót, a mely nyilván a főkapitány intenciója ellen való, hogy t. i. hova tovább elveszti a sajtókönyv azt a tért, a melyre rendeltetve van — lesüllyedvén elvesztett ölebek, ánoszok, noticizek, brostük, fületlen gombok leltárává. Pedig úgy tudjuk azért fűzték azt a barnafedelű könyvet, hogy az érdekesebb hírekkel szolgáljon a sajtónak, s hogy ebbeli rendeltetését elérje, minden reggel körözték az alkapi-tányságoknál (főleg a büntügyinél) holott az érdekesebb ügyeket beleírták. Így mégis valami értelme van a sajtókönyv szerkesztésének s ezt óhajtuk mi is. Ezt a mindenesetre megváltoztatásra váró állapotot pedig a főkapitány ur szíves figyelmébe ajánljuk, s kérjük, gondoskodjék, hogy említésre méltóbb dolgokkal népes-szenek be a rendőri krónika semmisségektől jelentéktelenségektől bosszantóan nyüzsgő lapjai — avagy maradjanak tisztán, hóféhéren, hogy mindennap zenghesse a nap krónikusa a „fehér lapok“ dícsőretét, melyek tanuságai lennének a rendőrség működésének.

— **Szabolcska és a deputáció.** Szabolcska Mihály — amint azt tudjuk — már debreczeni teológus korában kedvence volt a muzsáknak. Elannyira, hogy a hírneves postát már akkor felkereste egy református hitközség deputációja és lefogalta az „ekla“ számára. Szabolcska Mihály gavallér volt teljes életében, szívesen fogadta az atyafiakat s több jó ismerősevel vacsorára hívta meg. Volt felköszöntő more patrio et more consueto, de a legsikerültebbet mégis a küldöttségnek egyik tagja mondotta, amely versesköszöntő pedig hangzottolyténképen:

„Ha Szabolcska elkészül,

Haza visszszük lelkesül!“

Azt hisszük, hogy a derék költő pap ma is szívesen reflektál erre a kedves emlékre.

— **Milyen időt várhatunk?** Kiterjedt és bőséges eszések következnek. Az első napokban sűrű havazások várható, majd zivataros idő váltja fel a havazásokat. A hőmérséklet kezdetben melyen a normális alá süllyed, azután nyomban ismét e fölé emelkedik. 30-ika III-*rendű kritikus nap.* Ez időpont körül a lecsapódások kiterjedtebbekké válnak.

— **Nagy sikkasztás.** Párisból távira-tozzák: A L'Espérant biztosító-társaság irodáiban egy feljelentés következtében házkutatást tartottak. Az intézet pénztárában csak 20.000 frankot találtak. A társaság igazgatója, egy Maillachet nevű belga ember, megszökött és három millió frankot vitt magával. A törvényszék elrendelte kö-röztetését, az intézet vagyonára pedig, melyből körülbelöl 9 millió frank hiányzik, csődöt nyitottak. A L'Espérant tűz-, jég- és baleset elleni biztosító intézetet 10 millió frank alaptőkével 1887-ben alapították Brüsszelben. 1897-ben Párisba tették át az intézet székhelyét. Az 1900-ik évi mérlegben 100 millió frank alaptőke szerepel. Az osztrák-magyar monarchiában az intézetnek nem voltak kllensei.

— **Pusztító himlőjárvány Lisszabonban.** Lisszabonban hetek óta pusztít a himlő, a portugál hatóságok azonban ez ideig meg tudták akadályozni, hogy a vészes hírekről a külföld is tudomást vegyen. Most Londonon át érkezik a hír, hogy magában Lisszabonban a mult héten négyszázan pusztultak el himlőben. Az összes kórházak tömve vannak betegekkel. A gyári munkásokat erővel kényszerítik a beoltásra. A városban leirhatatlan rémület uralkodik.

— **Modern eljegyzések.** Egyik aradi lap tegnapi számában eredeti eljegyzési hírt közöl:

Eljegyzés. A szociáldemokrácia jegyében N. N. eljegyzte X. Y. kisasszonyt.

Fantázián rögtön elkezdett működni a hallám a jövő dalt! Ime:

Hymen. Kéjgáz András csizmadia és ortopéd hitelesárnt jegyezte Botlik Teriát a dikis és láb-szaj szent jegyében. Boldogságom lesz a csizm, mely összeragasztja őket az áso-kapig.

Eljegyzés. Szemlész Pindár pénzügyőr eljegyezte Kohn Zizát a meg nem letelezett nyugták 50 krajzáros bélyegjegyében. Frigyüket Szászadó Konrád pénzügyigazgató látta el egykoronás hitelesítés bélyeggel.

Capek Johann tűzoltó-ellentengernagy szívének oltathatlan lángját a közbiztonság érdekében eloltani kívánván, eljegyezte Szivattyu Rózát a csővezetés jegyében.

Eljegyzés. Schomalfreick Dóri kisegítő pinczer eljegyezte Erőcsé Bangó kapuczinér szűnt, de kevésbé művelt leányát a bíloézés jegyében.

Hymen. Vm-pa-Ampa, a smaheli fejedelem főszakaszmestere a sárga tölgy alatt eljegyezte Hma-Hma kisasszonyt a survis és a misszionárius filler tartár-szöszes jegyében.

— **Két aggszűz öngyilkossága.** Egy badeni szállodában öngyilkosságot követett el két aggszűz. A két testvér közül L. Ludmilla 50, L. Mária 51 éves volt. Az egyik levelet hagyott hátra, amelyben elpanaszolja, hogy nővére idegbaja végképen elkeseríti s ezért mennek a közös balálba. Az öngyilkosságot egyébként revolverrel követték el — tükör előtt.

„Kazár földön“, Bartha Miklós könyve megrendelhető az „Ellenzék“ kiadóhivatalában. Ara : 2 korona.

Gyászrovat.

➤

Lux Kálmán és neje szül. Tóth Mária ugy a maguk, mint a rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják, hogy a drága jó Nina-néni *Nuricsán Anna* folyó hó 27-én hajnali 1 órákor, pár napi szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. Földi maradványai t. hó 39-én d. u. 1/3 órákor fognak a róm. kath. vallás szertartása szerint, Ferencz József-ut 56. számú lakásán beszenteltetni és a közös sírkertben, örök nyugalomra helyeztetni.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefonszólításai és sürgönylevelei.

Kormányválság.

Budapest, nov. 28.

A szabadelvű párt felzudult tegnapi Fejérváry báró honvédelmi miniszter nyilatkozata miatt.

A miniszter ugyanis azt a nyilatkozatot tette, hogy ő **csak előzé-kenységből** vette tudomásul a ház határozatát.

A képviselőház mai gyűlésén Széll Kálmán miniszterelnök azt követelte, hogy:

Fejérváry báró vonja vissza visza tegnap tett nyilatkozatát.

Erre Fejérváry azt felelte:

Inkább lemondok mintsem vissza vonjam.

Fejérváry ma este Bécsbe utazik.

Széltében suttogják, hogy Fejérvári utjának **kormányválság** lesz az eredménye.

— **Fejérvári összetűzése a kormánynyal.**

Budapest, nov. 28.

Fehéryáry báró már tegnapi tisztában volt nyilatkozatának horderejével.

Nyilatkozatát megelőzőleg ellenkezésbe jutott nemcsak Széll Kálmán miniszterelnökkel, hanem a kormány többi tagjaival is.

Ebből azt jóslják, hogy a **vál-ság most már elkerülhetlen.**

— **A függetlenségi párt Fejérváry báró ellen.**

Budapest, nov. 27.

A függetlenségi párt vezetéi kijelentették Széll Kálmán miniszterelnöknek, hogy abban az esetben, ha Fejérvári báró honvédelmi miniszter távozik, az **ujonezjavaslatot megsza-vazzák.**

Pártértekezlet.

Budapest, nov. 28.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt intéző bizottsága ma ülést tart, mely a nagyszalontai választás előkészítésével és a párt más belső ügyeivel fog foglalkozni.

A megtagadott elégtétel.

Bndapest, nov. 28.

Több mint 10 napja mult el, hogy egy Chintesco nevű krajovai háztulajdonos Baumgarten konsult tetteleg bántalmazta, anélkül azonban, hogy a hatóságok vagy a bíróságok ezért elégtételt szereztek volna a bántalmazott konsulnak. A vizsgáló bíró vonakodott Chintesku letartóztatását elrendelni, a miért is a főügyész ez ellen felfolyamodással élt, a melyben kifejtette, hogy a konzul és bántalmazója közt tisztán magántermészeti dolog merült fel, melyet Chintesku a polgári bíróság előtt is érvényesíthetett volna. A törvényszék azonban elutasította a főügyész felfolyamodását. Bukaresten most kíváncsisággal lesik, mily módon szolgáltatnak elégtételt a bántalmazott osztrák-magyar konsulnak.

Zárt ülés.

Budapest, nov. 28.

A képviselőház mai zárt ülése tudvalevőleg a ház üléstermének hiányait és a képviselők kényelmét valamint a nyugodt munkálkodást zavaró más bajok felett fogtanácskozni. Thaly Kálmán képviselő, ki az ülés megtartását már több ízben sürgette, az észlelt hiányok egész sorát fogja előterjeszteni, de kivüle még többen fognak a vita során felszólalni. Ugy az elnök, Apponyi Albert gróf, mint a háznagy, Csávossy Béla szóbelileg jelentést fognak tenni ugy a már foganatosított intézkedésekről, mint a javítás tekintetében tervbe vett újabb munkálatokról, Az ülés ezek szerint hosszabb ideig fog tartani.

Országgyűlés.

Budapest, nov. 28.

A képviselőház mai ülésén gróf Apponyi Albert elnökölt.

A napirend előtt felszólalt Nessi Pál s tiltakozott Fejérváry azon kijelentése ellen, hogy ő **Kolozsvárt a tiszteket sárral akartameg-dobáltatni.**

A ki a minisztert ilyképpen informálta, **az hazudott.**

Fejérvárytól pedig nem méltó, hogy a Ház előtt ilyen képtelen váddal illet, mielőtt erről meggyőződött volna.

Mezősy Béla szintén napirend előtt szólalt fel, szóvá teszi Fejérváry nyilatkozatát, melyet tegnap a Házban tett s a mely sérti a Házat.

Fejérváry ugyanis a többek közt azt mondotta, hogy csak **előzékenységből** felel a vitában felhozottakra.

Ez a nyilatkozat megbotránkoz-tatta nemcsak a függetlenségi pártot, de a tuloldal nagy részét is.

Fejérváry miniszter urnak — ugyan — **a felelősség fogalma lefelé ismeretlen.**

Ő a **felelősséget csak fel-felé ismeri.**

Ez abszolutizmus.

Taps és éljenzés a baloldalon.

Rátkay László is felszólal.

A következő kérdés intézi Széll Kálmán miniszterelnökhöz:

Hogy lehet tagja a kabinet-nek oly miniszter, ki alkomá-nyunkon rést ütött?

Széll Kálmán kijelenti, hogy nem akarta s nem is akarhatta a Ház su-verénitását megsérteni.

Nagy zugás, ellentmondás a baloldalon.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolás szerkesztő és laptulajdonos:

86225—1902. szám.

1271 1—1

Kolozsvármegye és Kolozsvár sz. kir. város
főispánjától.

1110—1902. sz.

1261 2—3

Faeladási hirdetmény.

A kolozsvári erdőgazgatóságához tartozó
isztiósai, laposnyai és mocsári erdőgazgatóságok
luc-, jegenyefenyő és bükkből álló 1904—1913
évi vágásainak fatömege tövön az erdőn, terület
szerint előreláthatólag még ez év folyamán nyil-
vános árverés alá fog bocsátatni.

És pedig:

1. Az isztiosai völgyben	894-25 k. h.	—	k. h.	874-67 k. h.
2. A szivód	745-86	„	675-79	„ 1440-24
3. A Sobes	792-00	„	228-61	„
4. A Mester	481-59	„	295-15	„ 414-10
5. A ciglői erdő részben	692-99	„	—	24-91

Összesen: 3606-69 k. h. 1199-55 k. h. 2753-92 k. h.

Érdeklődők felhívatom, hogy még a ked-
vező időjárás felhasználásával az eladásra kerülő
vágások minőségéről és fekvéséről maguknak
tájékozódni szerezzenek.

Budapest, 1902. évi november hónap.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter.

Hirdetések

a legolcsóbb árban

felvételnek a kiadó-hivatalban!

Árverési hirdetmény.

Ezen közhírre teszi alírt igazgatóság, hogy
a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Zálog
osztályánál elzálogosított s folyó évi szeptember hó
végéig lejárt és még ki nem váltott tárgyak, az I.
II. osztályból nyílt árverésen el fognak adni
és pedig az I. osztályu tárgyak u. m. ruhaneműk,
háztartási tárgyak, áruk stb. árverése lesz folyó
évi Deczember 15. A II. osztályu tárgyak, u. m.
arany-, ezüstnemek, ékszerek stb. árverése lesz
folyó évi Deczember 22. — Az árverések az inté-
zet helyiségében mindig délután 3 órakor kez-
dődnék.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva
az eladásra kitett tárgyakat az árverés kezdete
előtt még kiváltani, a már eladott tárgyakból
a bejött többlet őt illeti.

A vevő tartozik a vételár rögtön lefizetni és
a tárgyat elvitetni.

Kolozsvárt, 1902. November 25.

Takarékpénztár és Hitelbank
igazgatósága.

845. 1—x.

Pályázati hirdetmény.

A kormányzatomra bizott Kolozsvár sz. kir.
város törvényhatóságának lemondás folytán meg-
ürült és választás útján betöltendő II. oszt. irnoki
állásra ezennel pályázatot hirdetek, s felhívom
azokat, a kik ezen évi 1000 K. fizetés és 240
K. lakpénzzel javadalmazott állást elnyerni óhajt-
ják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 19. §-ában előírt
minősítést valamint eddigi szolgálatukat igazolt
okmányokkal felszerelt pályázati kérelmüket hoz-
zám **f. évi deczember hó 15-ig** annyival
is inkább adják be, mert a később érkezők figye-
lembe nem vétetnek.

Kolozsvárt, 1902. évi november hó 20.

Gr. Beldi Ákos, s. k.
főispán.

Több vaggon jó erős

fenyő, szőlő,
csap, karó eladó.Értekezhetni lehet Izrael Dávidnál
Meregyón. Retyiczél.

SZESZÁK FERENCZ ÉS FIA

Kocsi gyártók

Kolozsvárt, Malom-utca 12

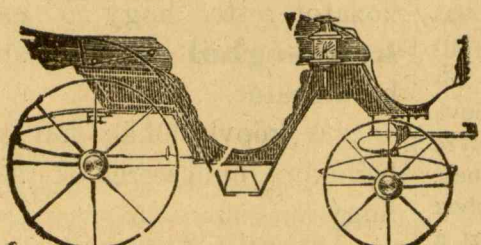
Alapított 1870.

Alapított 1870.

Kocsi nagy raktár minden igényt kielégítő eg.
Nagy KOCSEI JAVÍTÓ műhely. Kocsi gyártás mo-
dern technikai gépekkel felszerelve. Pontos kiszolgálás.

Mindennemű kocsi raktára.

Vidéki megkeresésre azonnal válaszolunk.

Gyárunk az egyedüli Kolozsvárt, a hol a kocsi min-
den részét: kere-
ket, kovács,
nyerges és fé-
nyező munkát
személyes veze-
tésünk alatt elő-
állít és az által
vagyunk a legju-
tányosabbak ár-
ban is.
Főcélunk a jó szolid munka jutányos árban.
Becsés pártfogását tisztelettel kérveSzeszák Ferencz és Fia,
kocsi gyártók.

1165. 35—50.

Könyvek rendkívüli árszámítása:

Csuday Jenő dr. Magyarok Története 2 köt.
vázsonkötés 16 kor. helyett 4 kor.
Sienkiewicz: Quo Vadisz 2 köt. diszkötet teljes,
képes kiadás 10 kor. helyett 6 kor.
Sienkiewicz: Nolyodjowszky a Kis Lovag 2 disz
kötet 9 kor. helyett 5 kor.
Levis Wallace: Ben-Hur Regény Krisztusról
2 disz kötet képes kiadás 12 kor. helyett
5 kor.
Minden munka teljesen új állapotban a míg
a készlet tart kapható:

a Bizományi Antiquárium
és könyvkereskedésben

Kolozsvár, Mátyás király-tér.

1260 1—*

1262 2—3

Erdélyrészi
Ingatlan és jelzálog forgalmi és adásvételi intézet
KOLOZSVÁRT, Sétatér-utca 6. sz.

Eszközül törlesztéses kölcsö-
nöket földbirtokra és bérházakra
10—50 év közötti időre 1000 ko-
ronától a legmagasabb összegig
4 1/2 százalékra.

Kölcsön eszközzéséhez bemu-
tatandó, a hitelek: telekkönyvi
kivonat és kataszteri birtokívi
másolat.

Levélbeli megkeresésekre
azonnal válaszolunk.

Keresetnek. Földbirtokok meg-
vételre és bérletre.

Eladók. Nagyobb és kisebb föld-
birtokok, és házak.

Házasság közvetítés. Egy- a maga-
sabb körökhöz tartozó ur egyén
által szigorú titoktartás mellett.
Előjegyzésben vannak 20—
200 ezer koronáig hozományul,
előkelő családhoz tartozó nők.

Csim megtudható fennit intézetnél, a hol is min-
denmely felvilágosítás megadatik.

Jelentkezhetnek magasabb rangú állami és magán-
tisztviselők, földbirtokosok, független állásu urak és
katona tisztok.

1237 10—*

Világ-Panoráma

elsőrangú műintézet

Kolozsvárt, Szentegyház-utca 3 szám.

1902 november 23-tól november 29-ig.

Versailles.

Trianon.

Új sorozat minden vasárnap.

Mindennap nyitva (vasár- és ünnepnapokon is)
reggel 10-től 12-ig délután 2—10.

1182. 59—x. Az igazgatóság.

KOLOZSVARI

Takarékpénztár és Hitelbank

RESZVÉNYTARSASAG.

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Tartaléktőkéje 204.144 korona 89 fillér.

Betétek könyvekre, pénztárjegyekre és
folyószámlákra K. 9.011.613-20

Irodák:

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.
saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fo-
gad el könyvekre vagy folyószámlára és
azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat, utalványokat, checkeket és
kisorsolt értékeket legolcsóbb feltételek mellett
számítól le.

Jelzálogos kölcsönöket előnyös
törlesztési módokat mellett nyújt kolozsvári
házakra és földbirtokokra.

Előleget ad értékpapirokra.

Értékpapirokat, érmeiket legelőnyö-
sebb árfolyamon vesz és elad saját és idegen
számlára.

Zálogháza (bejárat a király-utca felől)
délelőtt 8—12-ig, délután pedig 3—5-ig áll a
közönség rendelkezésére és előleget ad éksze-
rekre és ingóságokra.

Aruraktáraiban (a pályaudvar mel-
lett) igen jutányosan és szakszertien kezeli a
betárolt árukat és azokra a legelőnyösebb fel-
tételek mellett előleget ad.

74. 89—*

Ugyanott

The Gresham Életbiztosító Társaság
Vezérügynöksége.

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.

Herskovits J. Mór,

divatkelme selyemárúk és
fehérmű kereskedő cég

Kolozsvárt,

Unió-utca 6. sz.

Nagy Karácsonyi Occasió!

Nagyabecült vevőimnek szíves tudomására hozom, hogy Karácsonyi ajándékoknak
alkalmas cikkeket összeállítottam és nem mint szokás e célra összehalmozott selejtes
olcsó árukat hanem a vissza maradt valódi angol és francia ruhaszöveteket és sely-
meket, mosó bársonyokat beszerzési áron alól is november 29-kétől kezdve deczember
28-ig kiárusítom és kérem a m. t. urhölgyeket a nap bármily idő pontján hozzám
befáradni méltóztassanak és személyesen rendkívüli olcsóságáról meggyőződni.

Különös figyelem!

3—4000 mtr. Barchet Ruha szövet maradékok potom áron.

Rendkívüli olcsó karácsonyi ajándékoknak néhány cikket itt felsorolok.

914 2—x.

120 széles fényes fe- keté posztó Costümre mt. 1-45 frt	120 széles színes Dámen- tűch minden szin 95 kr.	6 mtr. Tirol Loden 1 Ruhára 1-98 frt	5 mtr. 120 széles Posztó fe- keté zöld 1 Ruhára 2-50 frt	Fekete Lüster 120 széles 95 kr.	Tenis Flanell 80 széles 15 1/2 kr.	Bársony Flanell 29 kr.	Chineé Flanell 1 mtr 39 kr.	Mosó bar- chet 1 mtr. 18 kr.	Divatos Batizt és Zefierek 23 kr.	Fehér Himzett pettyes és virágos Batizt 28, 45, 75 kr.	Leszabott Flanell szoknya 69 kr.	130—180 nagy Flanell Takaró csikós 1-35 frt	Fekete selyemmel himzett kötény 95 kr.	Háztartási vázson kötény 33 kr.
I. rendű Gloria se- lyem 60 cmt. széles 48 kr. Minden szinben	3 1/2 mtr. Divatos csikós selyem 1 Blousra frt 3-65	Gyönyörű ajurselyem 1 mtr. 10 szinbe 1-25 frt	Fekete brocát selyem 95 kr.	Luisien selyem 1-15 frt 20 szinbe	6 drb vázson zsebkendő 70 kr.	10 drb gyerek zsebkendő 40 kr.	6 drb Batizt zsebkendő 85 kr.	6 drb Batizt női zsebkendő 1-20 frt	1 vég 9/8 23 mtr. Házai vázson 4-35 frt	1 vég 10 mtr. Háztartási chiffon 2-45 frt	1 vég 23 mtr. Lánczfonal 5-25 frt	1 vég gyöngy vázson 5-50 frt	1 vég 15 mtr. Lenvázson egy szélességre lepedőre 6-75 frt	1 vég 15 mtr 6 drb paplan lepedő 9 frt
1 drb 130/180 Reclam Paplan frt 5-25	1 drb Roj- tos Crepp Törülköző 5/110 nagy 32 kr.	1 drb Roj- tos Damast Törülköző 45 kr.	1 drb Jó reggelt Crepp Törülköző 26 kr.	6 drb Pohárt örlő vázson 80 kr.	1-6 széles kávé teríték 1-85 frt	Fehér Piquet 1 mtr. 80 széles 35 kr.	Pongies selyem 25 szinbe 62 kr.	1—6 széles ebédlő abrós 1 frt	6 drb Damast Törülköző 55/110hosz 1-80 frt	1 pár feketé téli kötött női harisnya 33 kr.	1 pár Flohr harisnya gyémánt fekete 50 kr.	1 pár divatos csikós flohr női harisnya 58 kr.	1 pár gyerek harisnya 8 évesig 25 kr.	1 pár gyermek- harisnya 12 évesig 35 kr.

Mind ezen cikkekben a míg készlet tart vidékre 5 frton felüli utánvételes rendelést bérmentve küldök a
megszokott figyelmes pontossággal szöveteknél és selymeknél szin megjelölése kéretik, kitűnő tisztelettel

Nagy Karácsonyi Occasió! Herskovits J. Mór, ruhakelme és fehérmű áruháza
Kolozsvár, Unió-u. 6. sz.